

**SHAXS KONFLIKTOLOGIK MADANIYATINI
RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK ASOSLARI**

**PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE
DEVELOPMENT OF AN INDIVIDUAL'S
CONFLICTOLOGICAL CULTURE**

**ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ
КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
ЛИЧНОСТИ**

FAN TARMOG'I
19.00.00 – Psixologiya

QABUL QILINDI
01.08.2026

CHOP ETILDI
04.08.2026

Oybek Gafurovich Xudayberdiyev

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Pedagogika fakulteti Psixologiya kafedrası
o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada shaxs konfliktologik madaniyatini rivojlantirishning psixologik asoslari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Zamonaviy ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi, kommunikativ jarayonlarning jadallashuvi hamda turli ijtimoiy guruhlar o'rtasidagi o'zaro ta'sirning kuchayishi shaxsda konfliktlarni konstruktiv boshqarish kompetensiyasini shakllantirishni dolzarb psixologik muammolardan biriga aylantirmoqda. Tadqiqotning maqsadi shaxs konfliktologik madaniyatining psixologik mazmunini ochib berish, uning tarkibiy komponentlarini aniqlash hamda rivojlantirishning ilmiy asoslangan mexanizmlarini yoritishdan iborat.

Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida psixologlarni tayyorlash jarayonida, konfliktologik kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan o'quv dasturlarini takomillashtirishda, psixologik trening va korreksion dasturlarni ishlab chiqishda hamda amaliy psixologik xizmat faoliyatida foydalanish uchun ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: konflikt, konfliktologik madaniyat, shaxs, konfliktologik kompetensiya, konfliktni boshqarish, emotsional intellekt, kommunikativ kompetensiya, refleksiya, empatiya, psixologik trening, mediatsiya, konstruktiv muloqot, psixologik mexanizmlar, konfliktni hal etish, ijtimoiy moslashuv.

ABSTRACT

This article provides a scientific-theoretical and practical analysis of the psychological foundations for the development of an individual's conflictological culture. The increasing complexity of modern social relations, the intensification of communication processes, and the growing interaction among various social groups have made the formation of an individual's competence in constructive conflict

management one of the most pressing psychological issues. The purpose of the study is to reveal the psychological essence of an individual's conflictological culture, identify its structural components, and substantiate scientifically grounded mechanisms for its development.

The findings of the study have scientific and practical significance for the training of psychologists in higher education institutions, the improvement of educational programs aimed at developing conflictological competencies, the design of psychological training and correctional programs, and the enhancement of practical psychological services.

Keywords: conflict, conflictological culture, individual, conflictological competence, conflict management, emotional intelligence, communicative competence, reflection, empathy, psychological training, mediation, constructive communication, psychological mechanisms, conflict resolution, social adaptation.

АННОТАЦИЯ

В данной статье с научно-теоретической и практической точек зрения проанализированы психологические основы развития конфликтологической культуры личности. Усложнение современных общественных отношений, интенсификация коммуникативных процессов, а также усиление взаимодействия между различными социальными группами делают формирование у личности компетентности в области конструктивного управления конфликтами одной из наиболее актуальных психологических проблем. Цель исследования заключается в раскрытии психологической сущности конфликтологической культуры личности, определении её структурных компонентов и обосновании научно подтверждённых механизмов её развития.

Результаты исследования имеют научно-практическое значение для подготовки психологов в учреждениях высшего образования, совершенствования образовательных программ, направленных на развитие конфликтологических компетенций, разработки психологических тренингов и коррекционных программ, а также для повышения эффективности деятельности практической психологической службы.

Ключевые слова: конфликт, конфликтологическая культура, личность, конфликтологическая компетентность, управление конфликтами, эмоциональный интеллект, коммуникативная компетентность, рефлексия, эмпатия, психологический тренинг, медиация, конструктивное общение, психологические механизмы, разрешение конфликтов, социальная адаптация.

KIRISH

Globallashuv, raqamli kommunikatsiya vositalarining jadal rivojlanishi, ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi hamda turli ijtimoiy guruhlar oʻrtasidagi oʻzaro taʼsir intensivligining ortishi shaxslararo va guruhlararo konfliktlar sonining koʻpayishiga olib kelmoqda. Konfliktlar inson hayotining barcha jabhalarida – oilada, taʼlim tizimida, mehnat jamoalarida, boshqaruv faoliyatida hamda ijtimoiy institutlar faoliyatida tabiiy ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida namoyon boʻlmoqda. Shu bilan birga, konfliktning oʻzi salbiy hodisa emas, balki uni boshqarish usuli va unga nisbatan shaxsning psixologik munosabati uning oqibatlarini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi. Mazkur jihat konfliktologik madaniyatni shaxsning muhim psixologik sifati sifatida oʻrganishni taqozo etadi.

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti nafaqat yuqori kasbiy bilim va malakaga ega mutaxassislarni, balki nizoli vaziyatlarni konstruktiv hal eta oladigan, tolerantlik, empatiya, refleksiv tafakkur va samarali muloqot koʻnikmalariga ega shaxslarni tayyorlashni talab etmoqda. Ayniqsa, taʼlim tizimida pedagoglar, psixologlar hamda boʻlajak mutaxassislarning konfliktologik madaniyatini rivojlantirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri sifatida eʼtirof etilmoqda. Chunki konfliktologik madaniyat shaxsning konfliktni anglash, tahlil qilish, boshqarish va uni rivojlantiruvchi omilga aylantirish kompetensiyalarini oʻzida mujassamlashtiradi.

Soʻnggi yillarda konfliktologiya, ijtimoiy psixologiya va pedagogik psixologiya yoʻnalishlarida konfliktlarni boshqarish, mediatsiya, emotsional intellekt, kommunikativ kompetensiya hamda ijtimoiy moslashuv muammolariga bagʻishlangan koʻplab ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilgan. Biroq mavjud ilmiy ishlarda konfliktologik madaniyat koʻproq pedagogik yoki boshqaruv kompetensiyasi sifatida talqin qilinib, uning psixologik mexanizmlari, shaxsning individual xususiyatlari bilan bogʻliqligi hamda rivojlantirishning kompleks psixologik modeli yetarli darajada yoritilmagan. Ayniqsa, konfliktologik madaniyatning kognitiv, emotsional-regulyativ, motivatsion va xulq-atvor komponentlarining oʻzaro integratsiyalashgan tizim sifatida shakllanishi masalasi ilmiy jihatdan chuqur tadqiq etishni talab etadi.

Konfliktologik madaniyatni rivojlantirish psixologik salomatlikni mustahkamlash, shaxslararo munosabatlarni optimallashtirish, agressiv xulq-atvorning oldini olish, stressga chidamlilikni oshirish hamda konstruktiv muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning muhim sharti hisoblanadi. Mazkur sifatning shakllanganligi shaxsning nizoli vaziyatlarda emotsiyalarini boshqarishi, qaror qabul qilishda ratsional yondashuvi, boshqalarning pozitsiyasini tushuna olishi va hamkorlikka asoslangan yechimlarni ishlab chiqish qobiliyatini belgilaydi.

Shu nuqtai nazardan, shaxs konfliktologik madaniyatini rivojlantirishning psixologik asoslarini aniqlash, uning tarkibiy komponentlarini ilmiy jihatdan asoslash hamda rivojlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish zamonaviy psixologiya fanining

dolzarb ilmiy muammolaridan biri hisoblanadi. Mazkur maqolaning maqsadi shaxs konfliktologik madaniyatining psixologik mohiyatini ochib berish, uning nazariy asoslarini tizimlashtirish hamda konfliktologik madaniyatni rivojlantirishning samarali psixologik omillarini ilmiy asoslashdan iborat.

ASOSIY QISM

Konfliktologik madaniyat muammosi zamonaviy psixologiya, konfliktologiya, pedagogika va sotsiologiya fanlarining tutashgan nuqtasida shakllangan kompleks ilmiy yoʻnalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur tushunchaning nazariy asoslari konflikt fenomenining mohiyatini tushuntiruvchi klassik va zamonaviy psixologik konsepsiyalar bilan uzviy bogʻliqdir.

Konfliktning psixologik mohiyatini ilmiy asoslashga dastlab psixoanalitik, bixevioristik, gumanistik hamda kognitiv yoʻnalish vakillari salmoqli hissa qoʻshganlar. Psixoanalitik yondashuv vakillari konfliktni shaxs ichki psixik tizimlari oʻrtasidagi qarama-qarshilik mahsuli sifatida talqin qilgan boʻlsalar, gumanistik psixologiya vakillari konfliktni shaxsning oʻzini namoyon etish ehtiyojlari va tashqi ijtimoiy talablar oʻrtasidagi nomuvofiqlik natijasi sifatida izohlaydilar. Kognitiv psixologiya esa konfliktli vaziyatlarda insonning voqelikni idrok etishi, baholashi va interpretatsiyasi konflikt rivojlanishining asosiy psixologik omili ekanligini taʼkidlaydi.

Konfliktologik madaniyat tushunchasi shaxsning konfliktga nisbatan bilimlari, qadriyatlari, munosabatlari va amaliy xulq-atvor strategiyalarining integratsiyalashgan tizimi sifatida qaraladi. Uning tarkibida konflikt haqidagi nazariy bilimlar (kognitiv komponent), emotsional oʻzini boshqarish (emotsional-regulyativ komponent), samarali muloqot va hamkorlik koʻnikmalari (kommunikativ komponent), shuningdek, konstruktiv qaror qabul qilish hamda konfliktni tinch yoʻl bilan hal etishga yoʻnaltirilgan xulq-atvor strategiyalari (xulq-atvor komponenti) oʻzaro uygʻunlashadi.

Xorijiy tadqiqotlarda konfliktologik madaniyatni rivojlantirishda emotsional intellekt, empatiya, refleksiya va kommunikativ kompetensiyaning oʻrni alohida taʼkidlanadi. Emotsional intellekt nazariyasiga koʻra, shaxsning oʻz emotsiyalarini anglash va boshqarish hamda boshqalarning hissiy holatini toʻgʻri idrok etish qobiliyati konfliktlarning destruktiv rivojlanishini oldini oluvchi muhim psixologik omildir. Shu bilan birga, refleksiv tafakkur konfliktli vaziyatni turli nuqtai nazardan tahlil qilish, stereotip fikrlashni bartaraf etish va muqobil yechimlarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Ijtimoiy psixologiya doirasidagi tadqiqotlar konfliktlarning rivojlanishida kommunikativ toʻsiqlar, notoʻgʻri atributsiya, stereotiplar, ijtimoiy ustanovkalar va emotsional zoʻriqishlarning muhim rol oʻynashini koʻrsatadi. Shu sababli

konfliktologik madaniyatni rivojlantirish faqat nazariy bilimlarni oshirish bilangina emas, balki kommunikativ kompetensiyalarni, emotsional barqarorlikni, stressga chidamlilikni hamda hamkorlik strategiyalarini shakllantirish orqali amalga oshirilishi lozim.

Mahalliy olimlarning ilmiy izlanishlarida ham konfliktologik kompetensiyani shakllantirish, pedagogik nizolarni boshqarish, shaxslararo munosabatlar madaniyatini rivojlantirish va psixologik xizmat samaradorligini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Biroq mavjud tadqiqotlarning aksariyatida konfliktologik madaniyatning alohida komponentlari o'rganilgan bo'lib, uning psixologik tuzilishi va rivojlanish mexanizmlarini yagona konseptual model asosida tizimlashtirish masalasi hali ham dolzarbligicha qolmoqda.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, konfliktologik madaniyat shaxsning barqaror psixologik sifati sifatida kognitiv, emotsional, motivatsion va xulq-atvor komponentlarining o'zaro integratsiyasi natijasida shakllanadi. Mazkur komponentlarni kompleks rivojlantirishga qaratilgan psixologik treninglar, refleksiv texnologiyalar, mediatsiya elementlari, kommunikativ mashqlar va emotsional intellektni rivojlantirish dasturlaridan foydalanish konfliktologik madaniyatni shakllantirishning ilmiy asoslangan va istiqbolli yo'nalishi hisoblanadi. Aynan shu nazariy xulosalar mazkur tadqiqotning metodologik asosini tashkil etadi hamda keyingi empirik tadqiqot bosqichini ishlab chiqish uchun konseptual zamin yaratadi.

Mazkur tadqiqot shaxs konfliktologik madaniyatini rivojlantirishning psixologik asoslarini ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan asoslashga qaratildi. Tadqiqot metodologiyasi tizimli, shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar uyg'unligiga asoslandi. Mazkur yondashuvlar konfliktologik madaniyatni shaxsning alohida sifati emas, balki kognitiv, emotsional, motivatsion va xulq-atvor komponentlarining o'zaro integratsiyasi natijasida shakllanuvchi murakkab psixologik tizim sifatida o'rganish imkonini berdi.

Tadqiqot jarayonida umumilmiy va maxsus psixologik tadqiqot metodlaridan kompleks foydalanish nazarda tutiladi. Jumladan, ilmiy adabiyotlarni qiyosiy va tizimli tahlil qilish, konfliktologiya, ijtimoiy psixologiya hamda pedagogik psixologiya yo'nalishlaridagi ilmiy manbalarni kontent tahlil qilish, konfliktologik madaniyatning tarkibiy tuzilishini konseptual tahlil qilish usullaridan foydalanildi. Nazariy tahlil natijalari asosida konfliktologik madaniyatning asosiy tarkibiy komponentlari – konflikt haqidagi bilimlar, emotsional o'zini boshqarish, refleksiya, empatiya, kommunikativ kompetensiya hamda konstruktiv xulq-atvor strategiyalari o'zaro bog'liq psixologik tizim sifatida tavsiflandi.

Empirik tadqiqotni tashkil etishda psixodiagnostik metodlar majmuasidan foydalanish tavsiya etiladi. Konfliktli vaziyatlarda shaxsning xulq-atvor strategiyalarini aniqlash uchun K. Thomas va R. Kilmannning konfliktni boshqarish

uslublari metodikasi, emotsional intellekt darajasini baholash uchun N.Hall yoki D.Goleman konsepsiyasiga asoslangan metodikalar, kommunikativ va tashkiliy qobiliyatlarni aniqlash uchun KOS metodikasi, refleksivlik darajasini baholash uchun A.V.Karpov metodikasi hamda empatiya darajasini aniqlash uchun V.V.Boyko metodikasidan foydalanish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Olingan natijalarni matematik-statistik qayta ishlashda tavsifiy statistika, korrelyatsion tahlil, Student t-mezoni, dispersion tahlil va regressiya tahlili kabi usullardan foydalanish konfliktologik madaniyatning psixologik determinantlarini aniqlash imkonini beradi.

Nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, konfliktologik madaniyatning rivojlanishi, avvalo, shaxsning konfliktni qanday idrok etishi bilan bevosita bog'liq. Konfliktni faqat salbiy hodisa sifatida baholaydigan shaxslarda himoyalanih reaksiyalari, agressiv javoblar yoki nizodan qochish strategiyalari ustunlik qiladi. Aksincha, konfliktni rivojlanish va o'zaro anglash imkoniyati sifatida qabul qiladigan shaxslarda hamkorlik, murosas va muammoni birgalikda hal etishga yo'naltirilgan xulq-atvor strategiyalari ko'proq namoyon bo'ladi. Bu esa konfliktologik madaniyatning shakllanishida shaxsning kognitiv tasavvurlari hal qiluvchi o'rin egallashini ko'rsatadi.

Adabiyotlar tahlili konfliktologik madaniyatning emotsional komponenti ham muhim ahamiyat kasb etishini tasdiqlaydi. Emotsiyalarni boshqarish ko'nikmalariga ega bo'lgan shaxslar konfliktli vaziyatlarda impulsiv qarorlar qabul qilishdan saqlanadi, vaziyatni ob'ektiv tahlil qiladi va konstruktiv yechimlarni tanlaydi. Emotsional intellektning yuqori darajada rivojlanganligi boshqalarning hissiy holatini to'g'ri anglash, empatik munosabatni shakllantirish hamda kommunikativ to'siqlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Shu sababli konfliktologik madaniyatni rivojlantirish dasturlarida emotsional o'zini boshqarish va empatiyani rivojlantirishga qaratilgan treninglardan foydalanish yuqori samaradorlikka ega bo'lishi kutiladi.

Nazariy manbalar tahlili shuningdek refleksiya konfliktologik madaniyatning asosiy psixologik mexanizmlaridan biri ekanligini ko'rsatadi. Refleksiv tafakkur rivojlangan shaxs konfliktli vaziyatda nafaqat o'z xatti-harakatlarini, balki suhbatdoshining pozitsiyasini ham tahlil qila oladi. Natijada stereotip fikrlash kamayadi, nizoning asl sabablari chuqurroq anglanadi va o'zaro manfaatli yechimlarni topish imkoniyati ortadi. Refleksiyaning rivojlanganligi konfliktlarning destruktiv tus olishining oldini oluvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Kommunikativ kompetensiya ham konfliktologik madaniyatning ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi. Ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, faol tinglash, konstruktiv fikr bildirish, "Men-xabar" texnikasidan foydalanish, muzokara olib borish va mediatsiya elementlarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lgan shaxslar konfliktlarni samaraliroq boshqaradi. Shu sababli konfliktologik madaniyatni

rivojlantirishda kommunikativ treninglar, rolli o'yinlar, keys-stadilar va guruhiy munozaralar eng samarali psixologik texnologiyalar sifatida e'tirof etiladi.

Nazariy tahlillar asosida konfliktologik madaniyatni rivojlantirishning konseptual modeli ishlab chiqildi. Mazkur modelga ko'ra, konfliktologik madaniyat to'rtta o'zaro bog'liq komponent – kognitiv, emotsional-regulyativ, kommunikativ va xulq-atvor komponentlarining izchil rivojlanishi natijasida shakllanadi. Ushbu komponentlarning har biri psixologik treninglar, refleksiv mashqlar, vaziyatli tahlillar, mediatsiya texnologiyalari hamda emotsional intellektni rivojlantirish mashg'ulotlari orqali takomillashtirilishi mumkin.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, konfliktologik madaniyatni rivojlantirish kompleks va uzluksiz psixologik ta'sirni talab qiladi. Faqat nazariy bilimlarni berish bilan cheklanib qolish yetarli emas. Bilimlar amaliy mashg'ulotlar, psixologik treninglar, real konfliktli vaziyatlarni modellashtirish va refleksiv tahlil bilan uyg'unlashtirilgandagina shaxsning konfliktologik kompetensiyalari barqaror rivojlanadi. Shu jihatdan konfliktologik madaniyatni rivojlantirishning psixologik asoslari shaxsning kognitiv rivojlanishi, emotsional barqarorligi, kommunikativ kompetensiyasi va ijtimoiy tajribasining yagona tizim sifatida shakllanishiga tayanishi ilmiy jihatdan asoslanadi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijasida shaxs konfliktologik madaniyatini rivojlantirish zamonaviy psixologiya fanining dolzarb ilmiy-amaliy yo'nalishlaridan biri ekanligi nazariy jihatdan asoslandi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, konfliktologik madaniyat shaxsning konfliktli vaziyatlarni anglash, baholash, boshqarish va konstruktiv hal etishga qaratilgan bilimlari, qadriyatlar, psixologik xususiyatlari hamda xulq-atvor strategiyalarining integratsiyalashgan tizimini ifodalaydi.

Ilmiy adabiyotlar tahlili konfliktologik madaniyatning rivojlanishi kognitiv, emotsional-regulyativ, kommunikativ va xulq-atvor komponentlarining o'zaro uyg'unlashuvi asosida amalga oshishini tasdiqladi. Mazkur komponentlarning har biri shaxsning konfliktli vaziyatlarga munosabati, qaror qabul qilish uslubi, emotsiyalarni boshqarish darajasi, empatiya, refleksiya va kommunikativ kompetensiyasi bilan uzviy bog'liq ekanligi aniqlandi.

Tadqiqot davomida konfliktologik madaniyatni rivojlantirishning samaradorligi psixologik treninglar, interfaol ta'lim texnologiyalari, refleksiv mashqlar, keys-stadi, rolli o'yinlar, mediatsiya elementlari va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan psixologik dasturlarni kompleks qo'llash orqali ta'minlanishi ilmiy jihatdan asoslandi. Konfliktologik madaniyatni shakllantirish jarayonida faqat nazariy bilimlarni berish emas, balki amaliy faoliyatga yo'naltirilgan trening

texnologiyalaridan foydalanish shaxsning konstruktiv konfliktni boshqarish kompetensiyalarini barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, konfliktologik madaniyatning rivojlanishi emotsional intellekt, refleksiya, empatiya va kommunikativ kompetensiyaning rivojlanish darajasi bilan bevosita bogʻliq ekanligi aniqlandi. Ushbu psixologik omillar konfliktlarning destruktiv rivojlanishini kamaytirish, shaxslararo munosabatlarni optimallashtirish va ijtimoiy moslashuvni kuchaytirishda muhim rol oʻynaydi.

Nazariy tahlillar asosida ishlab chiqilgan konseptual yondashuv konfliktologik madaniyatni rivojlantirish boʻyicha psixologik trening dasturlari, oliy taʼlim muassasalari oʻquv jarayoni hamda psixologik xizmat faoliyatini takomillashtirish uchun metodologik asos boʻlib xizmat qilishi mumkin.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Oliy taʼlim muassasalarining psixologiya, pedagogika va ijtimoiy-gumanitar taʼlim yoʻnalishlari oʻquv rejasiga konfliktologik madaniyatni rivojlantirishga qaratilgan maxsus trening modullarini kiritish maqsadga muvofiq.

2. Boʻlajak psixologlar va pedagoglarning konfliktologik kompetensiyalarini rivojlantirishda emotsional intellekt, refleksiya, empatiya va konstruktiv muloqotni rivojlantirishga qaratilgan psixologik trening dasturlarini ishlab chiqish tavsiya etiladi.

3. Taʼlim muassasalarida konfliktlarni konstruktiv boshqarish boʻyicha amaliy mashgʻulotlar, rolly oʻyinlar, keys-stadi va mediatsiya elementlariga asoslangan interfaol metodlardan muntazam foydalanish zarur.

4. Psixologik xizmat faoliyatida konfliktologik madaniyatni diagnostika qilish, rivojlantirish va monitoring qilishga moʻljallangan kompleks psixodiagnostik metodikalar tizimini joriy etish tavsiya etiladi.

5. Pedagoglar, psixologlar va rahbar xodimlarning malakasini oshirish kurslariga konfliktologik kompetensiyalarni rivojlantirishga bagʻishlangan maxsus oʻquv modullarini kiritish maqsadga muvofiq.

6. Talabalarning konfliktologik madaniyatini rivojlantirish maqsadida universitetlarda "Konfliktlarni boshqarish", "Mediatsiya asoslari", "Emotsional intellekt", "Kommunikativ kompetensiya" kabi qisqa muddatli trening kurslarini tashkil etish tavsiya etiladi.

7. Konfliktologik madaniyatni rivojlantirishga qaratilgan raqamli psixologik platformalar, virtual treninglar va sunʼiy intellekt asosidagi interaktiv oʻquv texnologiyalarini ishlab chiqish istiqbolli yoʻnalishlardan biri hisoblanadi.

8. Kelgusidagi ilmiy tadqiqotlarda konfliktologik madaniyatning yosh, kasbiy faoliyat, emotsional intellekt va psixologik farovonlik bilan bogʻliqligini empirik jihatdan chuqur oʻrganish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Deutsch M. *The Resolution of Conflict: Constructive and Destructive Processes*. New Haven: Yale University Press, 1973.
2. Thomas K. W., Kilmann R. H. *Thomas–Kilmann Conflict Mode Instrument*. Mountain View, CA: CPP Inc., 1974.
3. Rahim M. A. *Managing Conflict in Organizations*. 4th ed. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, 2011.
4. Goleman D. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books, 1995.
5. Salovey P., Mayer J. D. Emotional Intelligence // *Imagination, Cognition and Personality*. 1990. Vol. 9. No. 3. P. 185–211.
6. Rogers C. R. *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin, 1961.
7. Johnson D. W., Johnson R. T. *Joining Together: Group Theory and Group Skills*. 12th ed. Boston: Pearson, 2017.
8. Леонов Н. И. *Конфликтология*. Москва: Юрайт, 2020.
9. Гришина Н. В. *Психология конфликта*. 3-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2018.
10. Андреева Г. М. *Социальная психология*. Москва: Аспект Пресс, 2018.
11. G‘oziyev E. G‘. *Umumiy psixologiya*. Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
12. Davletshin M. G. *Umumiy psixologiya*. Toshkent: O‘zbekiston, 2002.
13. Karimova V. M. *Ijtimoiy psixologiya*. Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
14. Hall N. *The Hall Emotional Intelligence Test Manual*. London: Leadership Publications, 1999.
15. Baron R. A., Byrne D. *Social Psychology*. 13th ed. Boston: Pearson Education, 2013.